

Mellanskarv - grunder för ansökningar om undantagslov och praktiska erfarenheter

Marina Nyqvist

ÖSTERBOTTENS FISKARFÖRBUND r.f.
Fiskets utvecklingsorganisation www.fishpoint.net

Innehåll

- Skydds jakt av skarv enligt jaktlagen 1.8-28.2
- EU kommissionens vägledningsdokument 2026
- Viltcentralens handläggning inleds under hösten
- Erfarenheter från äggoljning och avskjutning
- Skarvköttet får användas

Bild: Steen Nielsen

ÖSTERBOTTENS FISKARFÖRBUND r.f.
Fiskets utvecklingsorganisation www.fishpoint.net

Jaktlagen

41 f § Allmänt undantag från fridlysning av vitkindad gås och storskarv

Trots vad som föreskrivs i 37 § 1 och 3 mom. Får

- 1) vitkindad gås och storskarv för att trygga flygsäkerheten jagas året runt på de trafikflygplatser som avses i 75 § 1 punkten i luftfartslagen,
- 3) storskarv jagas på **högst 300 meters avstånd** från sådana fångstredskap som avses i 4 § 15 och 16 punkten i lagen om fiske ([379/2015](#)) under tiden **1.8 – 28.2**.

I de situationer som avses i 1 mom. får jakt inte bedrivas närmare än 300 meter från en häckningsplats för havsörn från och med den 1 februari till och med den 15 augusti eller från en häckningsplats för fiskgjuse från och med den 1 april till och med den 15 september.

Fångstanmälan bör göras till Finlands viltcentral inom sju dygn från det att djuret har fångats.

Försäljning är förbjudet.

Undantagsbestämmelserna i artikel 9 i fågeldirektivet – kommissionens vägledningsdokument 2026

Villkor 1: avsaknad av ett lämpligt alternativ

Villkor 2. Skälet till undantaget

a) Förhindra allvarlig skada på fiskeriverksamhet

- En industri som bedriver fångst, beredning, saluföring eller den plats där detta sker
- En plats där fisk föds upp för försäljning (vattenbruk)
- Fritidsfiske

C/2026/4094		31.7.2026
KOMMISSIONENS TILKÄNNAGIVANDE		
Vägledningsdokument om det generella systemet för skydd av fåglararter – artiklarna 5 och 9 i fågeldirektivet		
C/2026/4094		
Innehållsförteckning		
		Side
1.	INLEDNING	2
2.	FÅGELDIREKTIVETS TILLÄMPNINGSGOMRÅDE OCH MÅL	5
2.1	Tillämpningsområde	5
2.2	Syften	6
3.	ARTIKEL 5 I FÅGELDIREKTIVET	8
3.1	Texten i artikel 5	8
3.2	Allmänna överväganden	8
3.3	Begreppet "avsiktlighet" enligt artikel 5 i fågeldirektivet	10
3.4	Förebyggande åtgärder för att undvika avsiktlig skada	11
3.5	Särskilda förbud enligt artikel 5	12
3.6	Genomförande av artikel 5	13
3.6.1	Behovet av ett heläckande och effektivt regelverk	13
3.6.2	Integrering av kraven i artikel 5 i tillståndsförfråganden	16
3.6.3	Exempel på verksamheter som kan omfattas av artikel 5 och möjliga förebyggande åtgärder	17
4.	ARTIKEL 9 I FÅGELDIREKTIVET	32
4.1	Texten i artikel 9	32
4.2	Allmänna överväganden	33
4.3	Villkor för tillämpning av undantag enligt artikel 9	35
4.4	Betydelsen av artikel 9 för att säkerställa att fågeldirektivets mål uppnås	45
4.5	Artikel 9.3 och 9.4	46
Bilaga I:	Tillämpning av undantag enligt artikel 9 i fågeldirektivet med avseende på viltkindad gås	47
Bilaga II:	Tillämpning av undantag enligt artikel 9 i fågeldirektivet med avseende på storskarv	55

Typer av fiskeriskada

- Direkt eller indirekt ekonomisk förlust, förlust av egendomsvärde eller produktionsmaterial
- Ytterligare kostnader – ersätta skadad utrustning, sätta ut nya fiskbestånd
- Ekonomiska förluster för fritidsfiskare, minskad försäljning av fiskekort hos de som förvaltar fiskevatten
- Om skadan inte uppstått, bör tidigare erfarenheter användas för att förutsäga om det finns en hög sannolikhet för att skada inträffar

Bevis

- En inträffad eller förväntad allvarlig skada måste styrkas.
- Bedömningen kan göras snabbt och pragmatiskt utifrån tillgänglig forskning och ett oberoende expertutlåtande.
- Expertbedömningen ska ha vetenskaplig grund och vara fri från intressekonflikter.
- Ekonomisk skada kan uppskattas utifrån antalet skarvar och deras dagliga fiskkonsumtion.
- Vid behov, om antalet inte är uppenbart från förekomsterna på området, ska antalet skarvar följas upp dagligen.

Skadan behöver inte redan ha inträffat

- Undantaget får användas för att förebygga allvarlig skada.
- Det måste visas att skadan sannolikt kommer att uppstå på en viss plats och vara tillräckligt allvarlig.
- Tidigare skador kan visa att risken finns kvar.
- Även utan tidigare skador kan en hög sannolikhet för allvarlig skada vara tillräcklig.
- Skadan kan bedömas utifrån både ekonomiska och ekologiska konsekvenser.
- Skyddet av en sällsynt eller hotad art kan motivera undantag även om den ekonomiska skadan är liten.

Viltcentralen börjar handlägga ansökningar

- Skadan bör beskrivas, skadans värde ska uppskattas (euro).
- Hur stort är området, kartbilaga över området
- Åtgärder för att förebygga skada / förklara varför inte möjligt att förebygga på annat sätt
- Blankett: https://riista.fi/wp-content/uploads/2025/12/poikkeuslupahakemus_41-d-%C2%A7_svenska_muokattu_2018.pdf
- Bundna av tidigare prejudikat: HFD 2014:44, HFD 2025:16

Behandling av ägg – anvisningar från Danmark

- Oljning av skarvägg i Danmark genomförs eller övervakas av Naturstyrelsen.
- Syftet är att minska ungproduktionen, kolonins framtida storlek och påverkan på fiskbestånden.
- Oljning minskar risken för att skarvarna flyttar och bildar nya kolonier.
- Inleds i början av april och upprepas med högst 14 dagars mellanrum.
- I stora kolonier lämnas vanligen en del obehandlad.
- Rapsolja rekommenderas. Oljan färgas och sprutas på äggen.

Oljning av skarvägg

- Juckasgrynnan i Vasa, sedan 2017
- 10-20 % av bona lämnas ooljade → den häckande kolonin återkommer nästa år
- Alla ägg behandlas i 80-90 % av bona.
- Rapsolja från Kespro, äggen sprutas
- Enkelt och billigt - mycket effektiv metod

Skarvskjutning

10 TIPS FÖR EN LYCKAD SKARVJAKT

1. GÖM DIG VÄL

Kamouflera dig bättre än du tror behövs. Skarvens syn är extremt skarp.

2. STÅ HELT STILLA

Rörelser avslöjar dig. Vänta lugnt tills fågeln är nära innan du lyfter vapnet.

3. SKJUT PÅ NÄRA HÅLL

Det optimala skjutavståndet är under 20–25 meter. Undvik dryga håll.

4. ANVÄND LOCKFÅGLAR

Kombinera vettar (på vattnet) och bulvaner (på land) för att få in fåglarna på bra skothåll.

5. UTNYTTJA VINDEN

Skarven landar alltid i motvind. Planera ditt pass och lockfåglarnas placering utifrån det.

6. VAR UTE I GOD TID

Morgonen är skarvens mest aktiva tid för födosök och ger bäst chanser att lyckas.

7. LETA EFTER VITA SKÄR

Vita spillningsspår på stenarna avslöjar fåglarnas favoritplatser för stunden. Observera att det är enbart tillåtet att jaga storskarv på högst 300 meters avstånd från fiskeredskap.

8. OBSERVERA MER

Använd en bra kikare för att upptäcka annalkande fåglar i tid och förbereda dig.

9. PLANERA APPORTERINGEN

En skadad fågel dyker långt. Båt är ett måste, och hunden ska av säkerhetsskäl bara hämta döda fåglar.

10. VAR TÅLMODIG

Alla fåglar reagerar inte på lockfåglar. Undvik förhastade skott och låt fåglarna komma nära i lugn och ro.

Viktor Eriksson med en av de skjutna skarvarna vid lördagens skarvjaktstälka. I förgrunden en av bulvanerna.

FOTO: JUKKA HILMSTUOM

Bild: Nya Åland

ÖSTERBOTTENS FISKARFÖRBUND r.f.
Fiskets utvecklingsorganisation www.fishpoint.net

Skarvkött är gott

- Skarven flås helst, milt skarvbröstkött
- Kan tillredas på flera sätt:
- Varmrökning, saltlag, rökning
- Skär i strimlor, steker med smör och lök, lägger på grädde och kokar ihop till en sås, äts med lingon
- Grilla med örtig sås, kan ätas som en biff
- Ganska mycket kött på låren – passar för långkok, gryta

Tack

ÖSTERBOTTENS FISKARFÖRBUND r.f.
Fiskets utvecklingsorganisation www.fishpoint.net